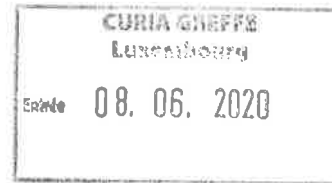

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Berislavićeva 11, Zagreb

Europski sud
Tajništvo Suda,
rue du Fort Niedergrünewald,
L-2925 Luxembourg

e-mail: DDP-GreffeCour@curia.europa.eu

Predmet: Zahtjev za prethodnu odluku - Pravosudna suradnja u građanskim stvarima

Sud koji upućuje zahtjev:

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u predmetu koji se vodi pod poslovnim brojem PŽ-5364/2019, sutkinja dr. sc. Jelena Čuveljak

Stranke glavnog postupka i njihovi zastupnici:

Tužitelj: HRVATSKE ŠUME d.o.o. Zagreb, Vukotinovićeve 2, kao pravni sljednik HRVATSKE ŠUME javno poduzeće za gospodarenje šumama i šumskim zemljištima u Republici Hrvatskoj p.o. Zagreb, Ulica kneza Branimira 1, OIB 69693144506, kojeg zastupaju punomoćnici, odvjetnici u Odvjetničkom društvu Klaić & Klaić u Kutini, Kolodvorska 24, e-mail: ured@klaic-klaic.hr, dalje u tekstu: tužitelj

Tuženik: BP EUROPA SE Hamburg, Max-Born-Strasse 2, Savezna Republika Njemačka, kao pravni sljednik DEUTSCHE BP AG, 22761 Hamburg, Max-Born-Strasse 2, Savezna Republika Njemačka, kao pravni sljednik THE BURMAH OIL (Deutschland), GmbH, 20354 Hamburg, Esplanade 39, Savezna Republika Njemačka, kojeg zastupa punomoćnica Sandra Lisac, odvjetnica u Odvjetničkom društvu Bardek, Lisac, Mušec, Skoko d.o.o. u Zagrebu, Ilica 1, e-mail: office@bmslegal.hr, sandra.lisac@bmslegal.hr, dalje u tekstu: tuženik

Sažeti prikaz predmeta spora u glavnom postupku i relevantne činjenice, sadržaj nacionalnih odredaba koje se mogu primijeniti i prikaz razloga koji su naveli ovaj sud da se zapita o tumačenju odredaba prava Unije:

U ovoj pravnoj stvari Trgovački sud u Zagrebu se u predmetu poslovni broj P-2351/14 oglasio nenadležnim i odbacio tužbu jer smatra da ne postoji međunarodna nadležnost suda u Republici Hrvatskoj. Protiv tog rješenja je tužitelj izjavio žalbu o kojoj odlučuje Visoki trgovački sud Republike Hrvatske u predmetu poslovni broj PŽ-5364/2019.

Postupak pred Trgovačkim sudom u Zagrebu je započeo tužbom 1. listopada 2014. u kojoj tužitelj ističe da su presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 21. svibnja 2009.

poslovni broj Revt-84/09 preinačene ranije presude te je utvrđeno da je ovrha na predmetu ovrhe određena pravomoćnim rješenjem o ovrsi Trgovačkog suda u Zagrebu prema tužitelju nedopuštena. Ujedno, tom presudom naloženo je tuženicima iz navedene pravne stvari da ovdje tužitelju nadoknade parnični trošak u iznosu od 299.974,65 kn u roku od 8 dana te je ovdje tuženik, kao i prvotuženik, odbijen sa zahtjevom za naknadu parničnog troška u iznosu od 231.480,90 kn.

Naime, prethodno je rješenjem o ovrsi Trgovačkog suda u Zagrebu, a na prijedlog ovdje prednika tuženika kao ovrhovoditelja, određena ovrha protiv ovršenika društva FUTURA d.o.o. Zagreb, i to pljenidbom ovršenikove dospjele novčane tražbine prema ovdje tužitelju kao ovršenikovom dužniku i njenim prijenosom na ovdje prednika tuženika kao ovrhovoditelja radi naplate. Tužitelj, kao navodni ovršenikov dužnik je izjavljivao pravne lijekove, ali oni u ovršnom postupku nemaju suspenzivni učinak, pa je provedena prisilna sudska naplata tražbine u ovršnom postupku, i to na način da je sa računa tužitelja 11. ožujka 2003. ustegnut ukupni iznos od 3.792.600,87 kn i prenesen tuženiku.

U postupku koji je tužitelj pokrenuo da se utvrdi nedopuštenost sudske ovrhe protiv njega je presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 21. svibnja 2009. poslovni broj Revt-84/09 utvrđeno da je ovrha bila nedopuštena, stoga tuženik nije postao vjerovnikom ovdje tužitelja te je pravomoćnošću navedene presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske otpala pravna osnova naplate ovdje tuženika prema tužitelju. U ovom slučaju je stoga tuženik kao stjecatelj bez osnova dužan vratiti tužitelju ono što je na temelju provedenog ovršnog postupka neosnovano primio, kao i zakonske zatezne kamate.

Na temelju pravila ovršnog postupka, u ovakvim se slučajevima može u istom ovršnom postupku tražiti protuovrha, ali najkasnije u roku od godine dana od dana provedene ovrhe, stoga je tužitelj pokrenuo ovaj poseban parnični postupak radi povrata stečenog bez osnove jer je osnova stjecanja kasnije otpala. To pravilo o roku za pokretanje protuovrhe je bilo propisano u čl. 58. t. 5. Ovršnog zakona („Narodne novine“ broj: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08, 139/10, 154/11 i 70/12), a i svi kasniji propisi o ovrsi imaju isto vremensko ograničenje traženja povrata plaćenog u istom ovršnom postupku.

Pravila o povratu stečenog bez osnove su sadržana u čl. 1111. - 1120. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18), a temeljno pravilo je sadržano u odredbi čl. 1111. st. 1. koji propisuje: „Kad dio imovine neke osobe na bilo koji način prijeđe u imovinu druge osobe, a taj prijelaz nema osnove u nekom pravnom poslu, odluci suda, odnosno druge nadležne vlasti ili zakonu, stjecatelj je dužan vratiti ga, odnosno, ako to nije moguće, naknaditi vrijednost postignute koristi.“.

Među strankama je između ostalog sporna nadležnost suda jer je tuženik društvo sa sjedištem u Saveznoj Republici Njemačkoj i u odgovoru na tužbu je osporio nadležnost suda u Republici Hrvatskoj.

Trgovački sud u Zagrebu je utvrdio da nije nadležan primjenjujući pogrešno Uredbu (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, OJ L 351, 20.12.2012, p. 1–32 (BG, ES, CS, DA, DE, ET, EL, EN, FR, GA, IT, LV, LT, HU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, FI, SV) Special edition in Croatian: Chapter 19 Volume 011 P. 289 – 320, koja u svojem čl. 66. st. 1. propisuje: „Ova se Uredba primjenjuje samo na sudske postupke koji su u tijeku, na

vjerodostojne isprave koje su formalno sastavljene ili registrirane te na sudske nagodbe koje su potvrđene ili sklopljene na dan ili nakon 10. siječnja 2015.“. Do zaključka o međunarodnoj nadležnosti je sud došao jer ne postoji posebno pravilo o međunarodnoj nadležnosti sudova za stjecanje bez osnove, pa se primjenjuje opće pravilo da je nadležan sud tuženikova domicila. Kako je tužba u ovoj pravnoj stvari podnesena 1. listopada 2014., primjenjuje se Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, OJ L 12, 16.1.2001, p. 1–23 (ES, DA, DE, EL, EN, FR, IT, NL, PT, FI, SV).... Special edition in Croatian: Chapter 19 Volume 003 P. 30 – 52, (dalje u tekstu: Uredba Vijeća (EZ) broj 44/2001), a pravilno tumačenje pojma „kvazi-delikt“, odnosno postupaka koji se odnose na izvršenje sudskih odluka nije tako očito da ne bi bilo mjesta za razumnu sumnju, stoga je odlučeno u pogledu otvorenih pitanja postaviti ovaj zahtjev za prethodnu odluku, kako bi se utvrdilo postoji li nadležnost suda u Republici Hrvatskoj za odlučivanje o ovom tužbenom zahtjevu. Odluka Suda je u ovom pitanju potrebna da bi Visoki trgovački sud Republike Hrvatske mogao donijeti odluku u ovoj pravnoj stvari, a ovo pitanje je u općem interesu za ujednačene primjene prava Unije.

Usljed postavljanja prethodnog pitanja, u ovoj pravnoj stvari se na temelju čl. 213. st. 1. t. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 89/14 i 70/19; dalje: ZPP), prekida postupak do donošenja odluke o Zahtjevu za prethodnu odluku.

I. Prvo pitanje

Odredba čl. 5. st. 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 propisuje: „Osoba s domicilom u državi članici može u drugoj državi članici biti tužena:.... 3. u stvarima koji se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte, pred sudovima u mjestu u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi;“.

Kako se još od rimskog prava pravni institut stjecanja bez osnova (pravni temelj je ovrha koja je proglašena nedopuštenom, te sada tužitelj traži povrat plaćenog jer je protekao traženi rok od godine dana da se povrat izvrši u istom sudskom ovršnom predmetu) ubraja u kvazi-delikte, mogla postojati nadležnost suda u Republici Hrvatskoj po mjestu gdje je došlo do neosnovanog stjecanja. No, poveznica uz kvazi-delikt je mjesto gdje se dogodio štetni događaj ili se mogao dogoditi, a forum delicti se uobičajeno ne primjenjuje na zahtjeve na temelju stjecanja bez osnove, stoga je odredba malo zbunjujuća jer je Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 propisala posebna nadležnost za kvazi-delikte, ali nije dala odgovarajuću poveznicu odnosno poveznica zbunjuje jer kod stjecanja bez osnove nema štete.

Prema sudskoj praksi Suda, pojam „stvari koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte“ obuhvaća svaki zahtjev koji je usmjeren na utvrđivanje odgovornosti tuženika i koji nije povezan sa „stvarima koje se odnose na ugovore“ u smislu čl. 5. st. 1. t. (a) Uredbe br. 44/2001 (vidjeti presude od 27. rujna 1988., Kalfelis, 189/87, EU:C:1988:459, t. 17. i 18.; od 13. ožujka 2014., Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, t. 20., kao i od 28. siječnja 2015., Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, t. 44.).

U predmetu C-102/15 Gazdasági Versenyhivatal protiv Siemens Aktiengesellschaft Österreich je nezavisni odvjetnik u svojem Mišljenju od 17. travnja 2016. prijedlogu podredno predložio da Sud na prethodno pitanje odgovori na način da bi pravilno tumačenje čl. 5. t. 3. Uredbe br. 44/2001 bilo da tužba za povrat neosnovano plaćenih iznosa na temelju

stjecanja bez osnove ne predstavlja „stvar koja se odnosi na štetnu radnju, delikt ili kvazi-delikt” u smislu te odredbe. No, kako je usvojen prvi prijedlog, o ovom pitanju Europski sud nije zauzeo stajalište (nije bila riječ o građanskoj stvari jer se tražio povrat plaćenog u upravnom postupku).

U predmetu C-572/14, povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju čl. 267. UFEU-a, koji je uputio Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud, Austrija), odlukom od 18. studenoga 2014., koju je Sud zaprimio 11. prosinca 2014., u postupku Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft GmbH protiv Amazon EU Sàrl, Amazon Services Europe Sàrl, Amazon.de GmbH, Amazon Logistik GmbH, Amazon Media Sàrl, je sud u presudi od 21. travnja 2016. istaknuo: „Članak 5. stavak 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima treba tumačiti na način da je zahtjev za isplatu naknade koja se duguje na temelju nacionalnog propisa, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, kojim se uvodi sustav „pravične naknade” predviđen člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu, obuhvaćen „stvarima koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte” u smislu čl. 5. st. 3. te Uredbe.“.

Slično pravilo o posebnoj nadležnosti istog pitanja ima i Uredba (EU) br. 1215/2012 samo u čl. 7. st. 2. koji propisuje: „Osoba s domicilom u državi članici može biti tužena u drugoj državi članici u stvarima povezanim s deliktima ili kvazideliktima pred sudom mjesta u kojem je nastala ili može nastati štetna radnja“.

Uredba br. 44/2001 u točki 12. ističe da bi osim domicila tuženika, trebale bi postojati alternativne osnove za utvrđivanje nadležnosti, utemeljene na bliskoj vezi između suda i postupka ili radi olakšavanja ispravnog suđenja. Upravo u konkretnom slučaju postoji bliska veza između suda i postupka te olakšava ispravno suđenje jer je tuženik u Republici Hrvatskoj pokrenuo prvi postupak u kojem se naplatio, s time da je naknadno utvrđeno da je to bilo protivno pravilima sudskog izvršnog postupka. Svi dokazi koje treba provesti su također u Republici Hrvatskoj.

Stoga se postavlja prvo pitanje, jesu li tužbe za povrat neosnovano plaćenih iznosa koje se temelje na stjecanju bez osnove obuhvaćene područjem nadležnosti iz Uredbe (EZ) br. 44/2001(2) koje se odnosi na „kvazi-delikte“, s obzirom na to da odredba čl. 5. st. 3. te Uredbe između ostalog propisuje: „Osoba s domicilom u državi članici može u drugoj državi članici biti tužena:.... 3. u stvarima koji se odnose na .....kvazi-delikte, pred sudovima u mjestu u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi?“.

II. Drugo pitanje

Nadalje u ovoj pravnoj stvari je do stjecanja bez osnove došlo u ovršnom sudskom postupku koji je proveden iako to nije trebalo biti, te se sada pred istim sudom traži povrat iznosa koji je neosnovano naplaćen u ovršnom postupku a u odredbi čl. 22. st. 5. Uredbe br. 44/2001 je propisano da u postupcima koji se odnose na izvršenje sudskih odluka postoji isključiva nadležnost suda države članice u kojoj je sudska odluka izvršena ili treba biti izvršena, bez obzira na domicil.

Naime, naplata tražbine je bila u prisilnom sudskom izvršnom postupku za koji se je naknadno utvrdilo odlukom Vrhovnog suda Republike Hrvatske da nije bio pravilno proveden u odnosu na tužitelja. Povrat plaćenog se ne može tražiti u istom ovršnom postupku jer je protekao rok od godine dana od dana provedene prisilne naplate, pa su pravila sudskog ovršnog postupka tužitelja uputila na pokretanje parničnog postupka za povrat predmetnog iznosa. S obzirom na usku povezanost ovog parničnog postupka i sudskog izvršnog postupka, postavlja se i pitanje da li u ovoj pravnoj stvari postoji isključiva nadležnost suda Republike Hrvatske.

Stoga se postavlja drugo pitanje, jesu li parnični postupci koji su pokrenuti jer postoji vremensko ograničenje u kojem se povrat neosnovano plaćenih iznosa u ovršnom postupku može tražiti u istom sudskom izvršnom postupku obuhvaćene područjem isključive nadležnosti iz čl. 22. st. 5. Uredbe (EZ) br. 44/2001(2) koji propisuje da u postupcima koji se odnose na izvršenje sudskih odluka postoji isključiva nadležnost suda države članice u kojoj je sudska odluka izvršena ili treba biti izvršena, bez obzira na domicil?

Prethodna pitanja:

1. Stoga se postavlja prvo pitanje, da li su tužbe za povrat neosnovano plaćenih iznosa koje se temelje na stjecanju bez osnove obuhvaćene područjem nadležnosti iz Uredbe (EZ) br. 44/2001(2) koje se odnosi na „kvazi-delikte“, s obzirom da odredba čl. 5. st. 3. te uredbe između ostalog propisuje: „Osoba s domicilom u državi članici može u drugoj državi članici biti tužena:.... 3. u stvarima koji se odnose na .....kvazi-delikte, pred sudovima u mjestu u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi?“.

2. Jesu li parnični postupci koji su pokrenuti jer postoji vremensko ograničenje u kojem se povrat neosnovano plaćenih iznosa u ovršnom postupku može tražiti u istom sudskom izvršnom postupku obuhvaćene područjem isključive nadležnosti iz čl. 22. st. 5. Uredbe (EZ) br. 44/2001(2) koji propisuje da u postupcima koji se odnose na izvršenje sudskih odluka postoji isključiva nadležnost suda države članice u kojoj je sudska odluka izvršena ili treba biti izvršena, bez obzira na domicil?

Uz ovaj Zahtjev se dostavljaju preslike tužbe (str. 1. - 8. spisa), odgovora na tužbu (str. 43. - 47. spisa), rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-2351/2014 od 20. ožujka 2019. (str. 78 - 82. spisa), žalba protiv tog rješenja (str. 86. - 88. spisa), odgovor na žalbu (str. 91. - 94. spisa), rješenje o prekidu postupka od 6. svibnja 2020.

Zagreb, 6. svibnja 2020.

Sutkinja
dr. sc. Jelena Čuveljak

Dokument je elektronički potpisan:
JELENA ČUVELJAK

Vrijeme potpisivanja:
26-05-2020
11:05:08

DN:
C=HR
O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
2.5.4.97=#130D48523937333439333636353139
L=ZAGREB
S=ČUVELJAK
G=JELENA
CN=JELENA ČUVELJAK

Obavijest o Zahtjevu:
Ministarstvo nadležno za vanjske poslove

Broj zapisa: **17895-b3540**

Kontrolni broj: **006ab-06531-8dd82**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=JELENA ČUVELJAK, L=ZAGREB, O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE,
C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Visoki trgovački sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.